

Aan de gemeenteraad

Datum : 23 april 2024
Zaaknummer : 4139906
Contactpersoon : Pauline van Dijk
Telefoonnummer : 026 377 2075

Onderwerp: Verlengen opvanglocaties en toekomstbestendige opvang vluchtelingen

Geachte voorzitter en leden,

Wij stellen u voor kennis te nemen van de ontwikkeling op het gebied van opvang van vluchtelingen in onze gastvrije stad.

Inleiding

In een wereld die steeds onrustiger wordt, neemt het aantal mensen dat vlucht voor oorlog en geweld toe. Tegelijkertijd lezen we elke dag over de opvangcrisis in ons land en de overvolle opvangplekken zoals in Ter Apel. Als stad vinden wij het een gezamenlijke verantwoordelijkheid om deze mensen niet alleen op te vangen maar ook perspectief te bieden op een hoopvolle, kansrijke en veilige toekomst.

Jaarlijks publiceert het ministerie van Justitie en Veiligheid het aantal plekken dat nodig is om vluchtelingen op te vangen, het capaciteitsbesluit. In 2024 zijn er volgens dit besluit landelijk 96.000 plekken nodig. Er zijn echter circa 60.000 plekken beschikbaar en dit aantal loopt de komende periode terug. COA heeft de komende jaren veel, liefst permanente, plekken nodig om vluchtelingen op te kunnen blijven vangen.

Daarbij heeft iedere gemeente met de invoering van de 'wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen' (Spreidingswet) opdracht om een bepaald aantal opvangplekken te faciliteren. Voor Arnhem is deze indicatieve opgave 720 plekken. In de Spreidingswet is een belangrijke rol toebedeeld aan de Provinciale Regietafel Migratie en Integratie (PRT). Aan die tafel worden concrete afspraken over de invulling van de indicatieve opgaven van alle Gelderse gemeenten samen (de zgn. Provinciale opgave) gemaakt. Wij zijn onderdeel van subregio Arnhem en maken samen een regionaal plan. Dat plan is onderdeel van het provinciale plan Gelderland met 51 gemeenten. De onderstaande ontwikkelingen in onze stad zijn een belangrijke bijdrage aan dit plan, ook omdat we er voor kiezen meer te doen dan de 720 plekken die de spreidingswet van ons vraagt.

Voor asielzoekers is het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) verantwoordelijk voor het realiseren van opvangplekken en begeleiding. De opvang en begeleiding van Oekraïens ontheemden organiseren we als gemeente zelf met het Leger des Heils als belangrijkste partner.

Huidige situatie opvang vluchtelingen

We vangen op dit moment ongeveer 3000 vluchtelingen op in onze gastvrije stad. Dit gebeurt veelal op tijdelijke locaties.

Het COA vangt op diverse locaties in Arnhem ongeveer 2000 vluchtelingen op.

- Groningensingel: 430
- Elderhoeve: 350
- Schepen Nieuwe Kade: 956
- Postillion Hotel Arnhem: 160
- Amsterdamseweg, Frombergstraat en Velperweg (minderjarigen): 87

De gemeente Arnhem biedt op diverse locaties ongeveer 740 opvangplekken aan voor Oekraïense ontheemden. Deze locaties worden beheerd door het Leger des Heils.

- Schuytgraaf: 165
- Presikhaaf : 200
- Schepen Nieuwe Kade: 370
- Particuliere opvang: 250

Ambitie

Arnhem streeft naar een toekomstbestendige aanpak van vluchtelingenopvang, waarbij wij ons richten op de realisatie van 2000 duurzame opvangplekken binnen onze gemeentegrenzen. Deze ambitie is in de [begroting 2024 - 2027](#) vastgesteld. De opvangplekken bestaan uit een vaste voorraad van 1700 plekken bij het COA en 300 gemeentelijke plekken. Toekomstbestendige plekken waarbij duidelijk is dat dit opvangplekken zijn voor vluchtelingen en dat in principe ook blijven. Door deze aanpak scheppen we duidelijkheid voor alle betrokkenen in de stad: vluchtelingen, samenwerkingspartners en inwoners. Bovendien kunnen we op deze manier verdere stappen zetten richting verbinding, samenwerking en uiteindelijk integratie in Arnhem.

In de periode tot de realisatie van de 2000 permanente plekken blijven we tijdelijke opvangplekken bieden. Zolang het nodig is zullen we vluchtelingen ruimhartig opvangen in onze gastvrije stad, ook bovenop de 2000 toekomstbestendige plekken.

Bovenop de directe basisbehoeften en vereisten bij de opvang van vluchtelingen zetten we in op verbinding en ontmoeting. De inrichting van de locatie bevordert de integratie van vluchtelingen binnen onze gemeenschap. Daarbij stimuleren we dat vluchtelingen en buurtbewoners gebruik maken van het aanbod om mee te doen. Vluchtelingen zullen niet alleen worden opgevangen, maar ook aangemoedigd (daar waar mogelijk) om mee te doen in de buurt en de stad.

Om bovenstaande te realiseren hebben we samen met COA afspraken gemaakt over de uitgangspunten toekomstbestendige opvang vluchtelingen. Deze hebben we vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Naast een afspraken over de kwaliteit van opvang zorgen we ervoor dat een vluchteling vanaf dag één mee kan doen. Op iedere locatie faciliteren we verbinding en ontmoeting tussen de opvang en bewoners van de wijk. Wij houden hier de regie op. Voor deze afspraken krijgen we drie jaar een vergoeding van COA van één miljoen euro per jaar bovenop reguliere uitkeringen. Er wordt verwacht dat na die periode de financiële bijdrage op grond van de spreidingswet hier voor in de plaats komt. Wanneer deze vergoeding door aanpassing van beleid lager uitvalt of zelfs wegvalt, dan wordt deze vergoeding gedurende de looptijd van deze overeenkomst jaarlijks aangevuld tot maximaal één miljoen euro.

Toekomstige situatie opvang vluchtelingen.

Gemeente Arnhem en COA zetten zich gezamenlijk in voor het creëren van ongeveer 1700 toekomstbestendige opvangplekken voor vluchtelingen in de vaste voorraad van COA.

- Groningensingel: 430
- Elderhoeve: 350
- Rijnpark fase 1: 450 (onder voorbehoud van het vaststellen van de gebiedsvisie in uw raad)
- Rijnpark fase 2: 350 (onder voorbehoud van het vaststellen van de gebiedsvisie in uw raad)
- Amsterdamseweg, Frombergstraat en Velperweg (minderjarigen): 87

De plekken die het aantal aanvullen tot de ambitie van 2000 toekomstbestendige opvangplekken realiseren we zelf. Deze plekken zijn in eerste instantie bedoeld voor het opvangen van Oekraïense ontheemden. Die plekken zijn nu allemaal tijdelijk. Waar de toekomstbestendige opvang voor Oekraïense ontheemden gerealiseerd zal worden is nog niet bekend. Dit is ook afhankelijk van het verloop van de situatie in Oekraïne.

Realisatie toekomstbestendige plekken

De komende jaren willen we de resterende 1500 toekomstbestendige plekken realiseren. Dit doen we op nieuwe en bestaande locaties. Als eerste stap hebben we besloten om 350 toekomstbestendige opvangplekken op de Elderhofseweg 51 (Elderhoeve) te realiseren en de opvang van 50 alleengaande minderjarige vluchtelingen aan de Amsterdamseweg te verlengen.

Elderhoeve

Uit het evaluatieonderzoek, waarover we u informeerden op [29 februari 2024](#), blijkt dat een meerderheid van de mensen in Elden en Elderveld positief of neutraal staat ten opzichte van het AZC. Dezelfde signalen zijn er van de mensen die werken in kantorenpark Gelderse Poort en Elderhof. Omwonenden merken nauwelijks wat van het AZC en zien de meerwaarde van het AZC in hun buurt. Zij zouden prijs stellen op meer contact met bewoners van het AZC. Dit ligt anders voor aanwonenden, zij ervaren overlast van het AZC. De komende periode zullen we contact zoeken en proberen te achterhalen wat zij nodig hebben. Gelet op bovenstaande handhaven we het huidige aantal plekken voor vluchtelingen. Dit aantal werkt goed op deze plek, past bij de draagkracht van de wijk en is uitvoerbaar voor het COA.

De keuze voor een permanente opvang komt voort uit de ambitie om in Arnhem 2000 toekomstbestendige opvangplekken te realiseren. Daarvoor is het nodig om de beschikking te hebben over meerdere geschikte locaties. Dergelijke locaties zijn zeldzaam. In de praktijk van de afgelopen jaren is de locatie aan de Elderhofseweg geschikt gebleken voor de opvang van vluchtelingen. Het ligt daarom voor de hand de locatie blijvend in te zetten voor opvang. Bovendien maakt het vigerende omgevingsplan het gebruik van de locatie voor opvang van vluchtelingen nu al mogelijk. De ruimtelijke onderbouwing van de geschiktheid van de locatie voor deze functie is daarmee al gegeven.

Het perceel aan de Elderhofseweg is groot genoeg om toekomstbestendige opvang te realiseren. De nieuwbouw zal zich op het zuidelijke deel van het terrein concentreren. Dat laat ruimte op het noordelijk deel om in samenspraak met aan- en omwonenden een robuuste groenzone te realiseren, als onderdeel van de groene buffer rond Elden. In deze groene zone zorgen we dat ontmoeting en verbinding tussen Elden, Elderveld, kantorenpark Gelderse Poort en de opvang gestimuleerd en gefaciliteerd wordt, met eventueel wat ondersteunende bebouwing voor bijzondere functies gericht op ontmoeten.

Er is geen wijziging van het omgevingsplan nodig om deze ambities te realiseren. Dat betekent dat we relatief snel van start kunnen gaan met dit proces. Aan- en omwonenden kunnen, binnen de kaders die we hier schetsen, meepraten (level twee van de [Handreiking betrek de buurt bij uw bouwplan](#)). In de komende periode onderzoeken we hoe deze locatie het beste kan worden uitgegeven. Hierbij kijken we naar het doel, termijn van uitgifte en de wijze van uitgifte. De eisen en afspraken die we meegeven landen in een bestuursovereenkomst met COA voor onbepaalde tijd. Deze overeenkomst stellen we de komende tijd op, waarbij we rekening houden met de aanbevelingen uit het evaluatieonderzoek.

De financiële haalbaarheid van deze ontwikkeling wordt later meegenomen. Het uitgangspunt is dat de financiële baten hoger zijn dan de kosten. Het streven is om eind dit jaar tot overdracht over te gaan.

Amsterdamseweg

Aan de Amsterdamseweg worden 50 alleengaande minderjarige vluchtelingen opgevangen. Op deze locatie worden in principe alleen meiden geplaatst. In mei 2023 hebben we in eerste instantie afspraken gemaakt voor één jaar. De locatie is goed ontvangen in de omgeving en daarom verlengen we de locatie voor onbepaalde tijd.

Rijnpark

Samen met COA spannen we ons in voor de realisatie van toekomstbestendige opvangplekken in de nog te ontwikkelen nieuwe wijk Rijnpark. In de Gebiedsvisie Rijnpark worden circa 450 opvangplekken voor vluchtelingen voorzien in het noordelijke deel in fase 1. In fase 2 (na 2030) wordt aanvullend voorzien in nog eens 350 plekken. Realisatie van deze plekken is afhankelijk van vaststelling van de Gebiedsvisie door de gemeenteraad en van de verdere voortgang in de gebiedsontwikkeling.

Tijdelijke opvanglocaties COA

De komende maanden sluiten er landelijk veel locaties van het COA, terwijl er al een tekort aan opvangplekken is. Daarom worden een aantal tijdelijke locaties verlengd of geopend.

Nieuwe kade

Per 22 september 2023 zijn twee extra schepen aangemeerd aan de Nieuwe Kade. In verband met werkzaamheden aan de Rijnkade is afgesproken dat deze schepen tot 1 mei 2024 kunnen blijven liggen. Inmiddels zijn afspraken gemaakt met de aannemer van de werkzaamheden, waardoor de schepen ook na die datum kunnen blijven liggen. Daarom verlengen we het gebruik van deze twee schepen voor opvang tot en met 31 december 2024. De periode voor alle acht de opvangschepen aan de Nieuwe kade is daarmee gelijk getrokken. Later zullen we afwegen of het gebruik van de schepen voor opvang verlengd moet worden.

NH Hotel

In het NH hotel worden voor de duur van twee jaar 200 vluchtelingen opgevangen. Het werkt niet marktverstorend om de hotelkamers uit de markt te halen. De hotelkamers van dit viersterren hotel zijn verouderd en toe aan vernieuwing. Daarom maken we in de vergunning en anterieur afspraken met de eigenaar dat het hotel direct na het gebruik voor opvang wordt gerenoveerd, zodat het verouderde hotelaanbod na het tijdelijke gebruik weer toekomstbestendig is en voldoet aan de moderne maatstaven van een viersterrenhotel. Voor gebruik van het hotel is een vergunning nodig. De verwachting is dat de opvang uiterlijk in de zomer in gebruik genomen kan worden.

Old Dutch

COA wil ongeveer 45 vluchtelingen opvangen in hotel Old Dutch gedurende maximaal een jaar. Het gaat onder meer om opvang voor alleengaande minderjarige vluchtelingen. Er is op dit moment ruimte bij de internationale schakelklas (ISK) voor 20 jongeren die nu de leeftijd hebben van 15 jaar en 9 maanden en ouder. COA zal niet meer minderjarigen plaatsen dan waarvoor er ruimte is in het onderwijs. Landelijk is er een groot tekort aan opvangplekken voor deze jongeren. Hotel Old Dutch maakt al langere tijd geen onderdeel meer uit van de hotelmarkt. De locatie kan nog voor de zomer in gebruik genomen worden.

Opvang Oekraïens ontheemden

De verwachting is dat een groot deel van de Oekraïens ontheemden in onze stad blijven. Daarnaast komen er nog steeds mensen uit Oekraïne in Nederland aan, We blijven hen opvang bieden en overwegen nog waar we toekomstbestendige opvang realiseren.

Doorwerthlaan

Sinds september 2022 dient de opvanglocatie aan de Doorwerthlaan als een gastvrije plek voor Oekraïense vluchtelingen die hun land zijn ontvlucht. De oorlog in Oekraïne is nog steeds gaande en daarom blijft de behoefte aan opvangplekken groot. We willen de vluchtelingen uit Oekraïne een waardige en veilige opvang blijven bieden in onze stad. Deze locatie hebben wij de afgelopen periode

ervaren als een geschikte en veilige omgeving voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Uit een informatieavond is gebleken dat dit ook door de omwonenden zo wordt ervaren, waarbij er wel wat klachten zijn over met name parkeerproblematiek. Daarom verlengen we de opvanglocatie aan de Doorwerthlaan voor de komende drie jaar, tot juli 2027, waarbij wij ons zullen inspannen om oplossingen te vinden voor de parkeerdruk.

Communicatie

De samenwerkingsovereenkomst wordt aan de pers gepresenteerd. Aan- en omwonenden van AZC Elderhoeve zijn geïnformeerd over het besluit om toekomstbestendige opvang te realiseren. Gezien het verschil in belang krijgen aanwonenden als eerste toelichting op het besluit. Vervolgens zullen omwonenden en ondernemers van kantorenpark Gelderse Poort een uitnodiging krijgen voor een toelichting op het besluit. Voor omwonenden van het NH Rijnhotel en Hotel Old Dutch worden in mei informatiebijeenkomsten georganiseerd. Voor de verlenging van de locaties Doorwerthlaan en Amsterdamseweg hebben in april al informatiebijeenkomsten plaatsgevonden.

Tot slot

De komende jaren zetten we ons in om vluchtelingen ruimhartig op te vangen, te begeleiden en te verbinden met de buurt. In de tussentijd en ook daarna blijven we, zolang dat mogelijk is, vluchtelingen op tijdelijke locaties opvangen.

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch

Bijlage:

- Samenwerkingsovereenkomst COA